

Authors' contribution/
Wkład autorów:

A. Study design/

Zaplanowanie badań

B. Data collection/

Zebranie danych

C. Statistical analysis/

Analiza statystyczna

D. Data interpretation/

Interpretacja danych/

E. Manuscript preparation/

Przygotowanie tekstu

F. Literature search/

Opracowanie

piśmiennictwa

G. Funds collection/

Pozyskanie funduszy

**REVIEW OF ANNA MATUSZCZAK'S MONOGRAPH ENTITLED
"EVOLUTION OF THE AGRARIAN ISSUE
AND ENVIRONMENTAL PUBLIC GOODS",
INSTITUTE OF AGRICULTURAL AND FOOD ECONOMICS
– NATIONAL RESEARCH INSTITUTE, WARSAW 2020, P. 374**

**RECENZJA MONOGRAFII ANNY MATUSZCZAK
„EWOLUCJA KWESTII AGRARNEJ A ŚRODOWISKOWE DOBRA PUBLICZNE”,
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY, WARSZAWA 2020, S. 374**

Marian Podstawka^{1(A,B,C,D,E,F,G)}

¹Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute, Poland
Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
– Państwowy Instytut Badawczy, Polska

Podstawka, M. (2021). Review of Anna Matuszczak's monograph entitled "Evolution of the Agrarian Issue and Environmental Public Goods", Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute, Warsaw 2020, p. 374/ Recenzja monografii Anny Matuszczak „Ewolucja kwestii agrarnej a środowiskowe dobra publiczne”, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2020, s. 374. *Economic and Regional Studies*, 14(1), 127-130. <https://doi.org/10.2478/ers-2021-0009>

The book, the copyright of which is owned by the University of Economics in Poznań, was published by the Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute in Warsaw. Half of the paper is devoted to presenting the agrarian issue in the light of the rural and agricultural development paradigm (chapters 1-4), the second part presents the role of environmental public goods in sustainable rural development. The agrarian issue was assessed by the author mainly through the prism of environmental public goods and rural development. The author clearly articulates the problem of violating the economic, social, and environmental balance that has been observed over the past century, despite the incredible civilization progress of mankind. She indicates that the problem of preserving and protecting nature is in the interest of all mankind and should be included in the economic calculation of all economic and social undertakings.

The main aim of the paper is to identify forces driving the evolution of the agrarian issue, with particular emphasis on the impact of environmental public goods on the process. Farmers and foresters

Książka, której prawa autorskie posiada Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, została opublikowana przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie. Praca w połowie poświęcona jest zaprezentowaniu kwestii agrarnej w świetle paradygmatu rozwoju wsi i rolnictwa (rozdziały 1-4), druga część zawiera przedstawienie roli środowiskowych dóbr publicznych w zrównoważonym rozwoju obszarów wiejskich. Kwestia agrarna została oceniona przez Autorkę głównie przez pryzmat środowiskowych dóbr publicznych i rozwoju obszarów wiejskich. Autorka wyraźnie artykułuje problem naruszenia równowagi ekonomicznej, społecznej i środowiskowej jaką obserwuje się w ciągu ostatniego stulecia, mimo niebywałego postępu cywilizacyjnego ludzkości. Wskazuje, że problem zachowania i ochrony natury leży w interesie całej ludzkości i winien być ujęty w rachunku ekonomicznym wszystkich przedsięwzięć gospodarczych i społecznych.

Celem głównym pracy jest identyfikacja sił napędzających ewolucję kwestii agrarnej, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na ten proces środowiskowych dóbr publicznych. Rolnicy i leśnicy zarządzają

Address for correspondence/ Adres korespondencyjny: prof. zw. dr hab. Marian Podstawka (ORCID 0000-0002-3834-0743), Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy (IERiGŻ-PIB), ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa, Poland; tel.: +48 22 505 45 18, e-mail: marian.podstawka@ierigz.waw.pl

Journal indexed in/ Czasopismo indeksowane w: AgEcon Search; AGRO; Arianta; Baidu Scholar; BazEkon; Cabell's Whitelist; CNKI Scholar; CNPIEC – cnpLINKer; EBSCO Discovery Service; EBSCO-CEEAS; EuroPub; Google Scholar; Index Copernicus ICV 2017-2019: 100,00; J-Gate; KESLI-NDSL; MyScienceWork; Naver Academic; Naviga (Softweco); POL-index; Polish Ministry of Science and Higher Education 2015-2018: 9 points; Primo Central; QOAM; ReadCube; Semantic Scholar; Summon (ProQuest); TDNet; WanFang Data; WorldCat. **Copyright:** © Pope John Paul II State School of Higher Education in Białą Podlaską, Marian Podstawka. All articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0) License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material, provided the original work is properly cited and states its license.

managing most of the land in Europe, apart from the benefits obtained from economic activity, provide a wide range of public goods, especially of an environmental nature. They usually do not receive market remuneration for them. This has an obvious impact on the complex of issues referred to as the agrarian issue. The first chapter is devoted to these issues. Referring to the retrospection of the formation and definition of the agrarian issue, the author discusses its contemporary understanding and attempts to define the relationship between the agrarian issue and the rural issue. She also outlines the perspectives of this problem in the very title of the chapter (*Quo vadis?*).

Formulating the main hypothesis in the form of the statement that "the agrarian issue understood today extends the field of perception beyond the economic and social sphere to the sphere of rural development and environmental public goods", extends the vitality horizon of the agrarian issue and at the same time notices the shift of its internal accents to environmental problems and the need for looking for ways to remunerate for the care and creation of public goods. The paper therefore refers to the agrarian issue, which the author assesses mainly through the prism of environmental public goods and rural areas. In addition to the correct formulation of the main hypothesis, the author also formulates two auxiliary hypotheses, in which she states that today there are premises for a change in the paradigm of the development of agriculture and rural areas from industrial to sustainable, and that higher farm efficiency is favored by a lower disparity of agricultural income. It means that increasing the level of efficiency is a premise for resolving the agrarian issue. In the paper, the author develops the problem of the agrarian issue, trying to answer the key question: "whether and how environmental public goods change the understanding of the agrarian issue". The content of this part of the paper shows the genesis of the agrarian issue, its causes, components, and the aforementioned perspectives. The agrarian issue is presented here in a comprehensive manner, against the background of Polish and world literature. The references to the literature presented in the footnotes deserve special emphasis. They prove the author's excellent recognition of the problem and the proficiency of the author in the literature on the agrarian issue and economic theory.

The second chapter is devoted to paradigm shifts related to the development of agriculture and rural areas. Referring to the rich literature, the author examines a new concept of agricultural development. She is inclined, and rightly so, to adopt a mixed model, in which sustainable and industrial agriculture, as well as integrated, ecological, and precision agriculture, will develop simultaneously. It seems, however, that the author's intention is to move away from industrial agriculture in favor of sustainable agriculture, which is environmentally-friendly, produces healthy food, and generates parity income.

The third chapter is devoted to the issues of sustainable development of rural areas and agriculture

cy większością gruntów w Europie poza osiąganymi pożytkami z prowadzonej działalności gospodarczej, dostarczają szeroki wachlarz dóbr publicznych, szczególnie o charakterze środowiskowym, za które nie otrzymują na ogół rynkowego wynagrodzenia. To ma oczywisty wpływ na kompleks zagadnień określonych mianem kwestii agrarnej. Temu kompleksowi został poświęcony rozdział pierwszy. Autorka, sięgając do retrospekcji kształtowania się i definiowania kwestii agrarnej, omawia współczesne jej rozumienie oraz podejmuje próbę określenia relacji między kwestią agrarną a kwestią wiejską. W samym tytule rozdziału zarysowuje także perspektywę tego problemu (*Quo vadis?*).

Formułując hipotezę główną w postaci stwierdzenia, że „kwestia agrarna rozumiana współcześnie rozszerza pole percepcji poza sferę gospodarczo-społeczną na sferę rozwoju obszarów wiejskich i środowiskowych dóbr publicznych” wydłuża horyzont żywotności kwestii agrarnej i jednocześnie zauważa przesunięcie wewnętrznych jej akcentów na problemy środowiskowe i potrzebę poszukiwania sposobów wynagradzania za pielęgnację i kreowanie dóbr publicznych. Praca odnosi się więc do kwestii agrarnej, którą Autorka ocenia głównie przez pryzmat środowiskowych dóbr publicznych i obszarów wiejskich. Obok prawidłowo sformułowanej hipotezy głównej formułuje też dwie hipotezy pomocnicze, w których stwierdza, że współcześnie występują przesłanki zmiany paradygmatu rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich z industrialnego na zrównoważony oraz, że wyższej efektywności gospodarstw rolnych sprzyja niższy dysparytet dochodów rolniczych, co oznacza, że zwiększenie poziomu efektywności jest przesłanką rozwiązywania kwestii agrarnej. Autorka w pracy rozwija problem kwestii agrarnej, starając się odpowiedzieć na kluczowe pytanie: „czy i jak środowiskowe dobra publiczne zmieniają rozumienie kwestii agrarnej”. Treść tej części pracy ukazuje genezę kwestii agrarnej, jej przyczyny, elementy składowe oraz wspomniane perspektywy. Kwestia agrarna została tu ukazana w sposób kompleksowy, na tle literatury polskiej i światowej. Na szczególne podkreślenie zasługują powołania na literaturę, którą przedstawiono w przypisach. Świadczy to o znakomitym rozpoznaniu problemu i biegłym poruszeniem się Autorki w literaturze poświęconej kwestii agrarnej i teorii ekonomii.

Rozdział drugi poświęcony został zmianom paradygmatu, dotyczącego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. Autorka, powołując się na bogatą literaturę, prowadzi rozważenia nad nową koncepcją rozwoju rolnictwa. Skłania się, i słusznie, do przyjęcia modelu mieszanego, w którym jednocześnie będzie rozwijać się rolnictwo zrównoważone i industrialne, a także rolnictwo integrowane, ekologiczne i precyzyjne. Wydaje się jednak, że intencją Autorki jest dążenie do odchodzenia od rolnictwa industrialnego na rzecz rolnictwa zrównoważonego, oszczędzającego środowisko, produkującego zdrową żywność i tworzącego parytetowe dochody.

Rozdział trzeci poświęcono problematyce zrównoważonego rozwoju wsi i rolnictwa oraz roli struktur instytucjonalnych i interwencjonizmu państwowego w równoważeniu tego rozwoju. Autorka posługuje się przy tym zarówno analizą podejść teoretycznych leżą-

as well as the role of institutional structures and state intervention in sustainable development. The author uses both the analysis of theoretical approaches underlying institutional solutions and the evaluation of practical agricultural intervention programs. She believes that this is a way to solve the agrarian issue. She discusses in detail four areas of intervention in the agricultural sector: support for agricultural income, ensuring food security, care for the natural environment and maintaining the vitality of rural areas. Interestingly enough, the chapter comprehensively presents solutions to problems related to sustainable development and using public interventionism for this purpose.

The fourth chapter, at the end of the first part of the book, deals with farm income and the use of income policy as a tool and determinant of economic and social sustainability of agriculture. It presents the essence of the income issue, farm incomes are presented in all EU countries, relativizing their levels between countries and in terms of subsidies, price volatility, and other social groups. The present income disparities and fluctuations in farm incomes in comparison with price volatility were indicated. One of the subchapters of this chapter is entitled "Income Inequality Within the Agricultural Sector and in Relation to Other Social Groups". It proves the widespread occurrence of income inequalities within the agricultural sector and other occupational groups in all countries, being an expression of the general lack of sustainability in the economy. The chapter ends with a fragment devoted to the impact of subsidies on agricultural income of farms with different production scales.

Chapter five begins the second part of the monograph, devoted to the analysis of the role of environmental public goods in sustainable rural development. It refers to the identification of environmental public goods generated in agriculture and rural areas and how they are valued. The types of such goods, which are provided by agriculture (farms), and other goods related to the rural environment are presented in this chapter. The review of the methods used to evaluate the value of public goods provided by agriculture, presented here and in the annex, is noteworthy. It is a particularly valuable part of the paper showing consumer and producer surplus as a kind of an estimator of the value of public goods. It seems, however, that in the presented methods of valorization of public goods provided by agriculture, there is no value assessment of the goods that are used by city dwellers and do not exist in rural conditions. It concerns goods related to culture, sports, the Internet or even transport (underground, high-speed train, etc.). Hence, in order to assess the contribution of agriculture to the provision of public goods, the balance method should also be used. It would, on the one hand, show the costs incurred by agriculture and, on the other hand, it would present the benefits lost by rural residents.

Chapter six evaluates the quality of public goods in rural areas in Poland in relation to poviats. The first part presents the methodology of measuring the

ych u podstaw rozwiązań instytucjonalnych jak i oceną praktycznych programów interwencjonizmu rolniczego. Uważa, że jest to sposób na rozwiązanie kwestii agrarnej. Szczegółowo omawia cztery obszary interwencji w sektorze rolnym: wsparcie dochodów rolniczych, zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego, dbałość o środowisko naturalne i utrzymanie żywotności obszarów wiejskich. Interesująca treść rozdziału kompleksowo przedstawia rozwiązania problemów związanych z równoważeniem rozwoju i z wykorzystaniem do tego celu interwencjonizmu publicznego.

Rozdział czwarty, kończący część pierwszą książki, traktuje o dochodach gospodarstw rolnych i wykorzystaniu polityki dochodowej jako narzędzia i wyznacznika zrównoważenia ekonomiczno-społecznego rolnictwa. Przedstawiono w nim istotę problemu dochodowego, dochody gospodarstw rolnych przedstawiono we wszystkich państwach UE, dokonując relatywizacji ich poziomów pomiędzy krajami i względem dopłat, względem zmienności cen i innych grup społecznych. Wskazano na występujące dysparytety dochodów oraz wahania dochodów gospodarstw rolnych w porównaniu ze zmiennością cen. Jeden z podrozdziałów tego rozdziału został zatytułowany „Zróżnicowanie dochodowe wewnątrz sektora rolnego oraz względem innych grup społecznych”, co dowodzi powszechnego występowania zróżnicowań dochodowych wewnątrz sektora rolnego i względem innych grup zawodowych we wszystkich krajach, czyli jest wyrazem powszechnego braku zrównoważenia w gospodarce. Rozdział kończy fragment poświęcony wpływie dopłat na dochody rolnicze gospodarstw różniących się skalą produkcji.

Rozdział piaty rozpoczyna drugą część monografii poświęconą analizie roli środowiskowych dóbr publicznych w zrównoważonym rozwoju obszarów wiejskich. Odnosi się do identyfikacji środowiskowych dóbr publicznych generowanych w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz sposobów ich wyceny. Przedstawione zostały tu rodzaje tego typu dóbr, które są dostarczane przez rolnictwo (gospodarstwa rolne) oraz inne dobra związane ze środowiskiem wiejskim. Na uwagę zasługuje przedstawiony tu i w aneksie przegląd metod wykorzystywanych do wyceny wartości dóbr publicznych dostarczanych przez rolnictwo. Jest to szczególnie wartościowa część pracy przedstawiająca nadwyżkę konsumenta i nadwyżkę producenta jako rodzaj estymatora wartości dóbr publicznych. Wydaje się jednak, że w przedstawionych metodach dotyczących waloryzacji dóbr publicznych dostarczanych przez rolnictwo brak jest oceny wartości takich dóbr, z których korzystają mieszkańcy miast a nie występują one w warunkach wiejskich. Chodzi tu o dobra związane z kulturą, ze sportem, Internetem czy choćby z transportem (metro, szybka kolej itp.). Stąd do oceny wkładu rolnictwa w dostarczaniu dóbr publicznych należałoby zastosować także metodę bilansową, która z jednej strony ukazywałaby poniesione z tego tytułu koszty przez rolnictwo, a z drugiej strony przedstawiałaby utracone korzyści przez mieszkańców wsi.

W rozdziale szóstym przedstawiono ocenę jakości dóbr publicznych na obszarach wiejskich w Polsce w odniesieniu do powiatów. W pierwszej jego części przedstawiono metodykę pomiaru jakości środowisko-

quality of environmental public goods (air, soil, water, biodiversity), the second part discusses factors determining the affluence of environmental public goods across different regions. A synthetic measure of the quality of the environment in Poland as regards poviats was also presented. This chapter has a high methodological and cognitive value. The content presented in this chapter can be used to shape the policy of sustainable development of rural areas in regional systems.

Chapter seven is devoted to the financing of environmental public goods in Poland. It begins with a discussion of the financing system for environmental protection and water management in financial, material, and spatial terms. It also shows the effects of the impact on environmental protection, as existing under the common agricultural policy. It is worth emphasizing that the effects are broken down into various types of tangible pro-environmental investments, as well as in the spatial arrangement in relation to poviats. This chapter ends with considerations on the assessment of the eco-efficiency and eco-productivity of farms. This part of the paper is valuable in terms of methodological considerations. However, the general inference is limited. It was based on only one farm representing the poviat, which sometimes does not consider significant differences within poviats.

The paper is concluded with chapter eight in which an attempt was made to evaluate the impact of environmental public goods on the agrarian issue. It has a high methodological and cognitive value, although it is not without fragments to be discussed. In one of them, it was stated that "(...) farmers should be motivated to increase the efficiency of their agricultural activity, because thanks to that they can expect higher added value and, consequently, income by creating an environmentally friendly cleaner product (...)". This statement may be true, but due to subsidies, not market relationships.

The first part of the chapter measures the eco-efficiency indicators of farms by poviats. The innovativeness of the method used and the graphic presentation of the research results in a spatial arrangement by poviats are noteworthy. As before, the research sample created by the author raises doubts. The further part of this chapter presents the determinants of eco-efficiency of farms and their impact on eco-efficiency. Considerations on the possibility of optimizing the eco-efficiency of farms with different income levels by determining the gaps in relation to inputs and effects are interesting for agricultural policy.

In general, it should be stated that Anna Matuszczak's monograph is a valuable paper; even distinctive in terms of methodology and cognition. It presents the evolution of the agrarian issue and its new aspects in terms of accepting the concept of agriculture and rural development on the principles of sustainability and the need for a stronger consideration of the rural natural environment in the economic calculation and for treating it in common categories, important for the whole society.

wych dóbr publicznych (powietrza, gleby, wody, bioróżnorodności), w części drugiej omówiono czynniki determinujące zasobność regionów w środowiskowe dobra publiczne. Przedstawiono też syntetyczną miarę jakości środowiska w Polsce w skali powiatów. Zawarte w tym rozdziale treści mają dużą wartość metodyczną i poznawczą. Mogą być wykorzystane do kształtowania polityki zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich w układach regionalnych.

Finansowaniu środowiskowych dóbr publicznych w Polsce poświęcono rozdział siódmy. Rozpoczyna go omówienie systemu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w przekroju finansowym i rzeczowym, a także przestrzennym. Ukazano tu również efekty oddziaływania na ochronę środowiska, istniejące w ramach wspólnej polityki rolnej. Godnym podkreślenia jest to, że owe efekty przedstawiono w podziale na różnego rodzaju rzeczowe inwestycje pro-środowiskowe, a także w układzie przestrzennym, w odniesieniu do powiatów. Rozdział ten kończą rozważania dotyczące oceny eko-efektywności i eko-wydajności gospodarstw rolnych. To bardzo wartościowa część pracy, jeśli chodzi o rozważania metodyczne. Wnioskowanie ogólne jest jednak ograniczone. Oparto je bowiem tylko na jednym gospodarstwie reprezentującym powiat, co nie uwzględnia znacznych niekiedy zróżnicowań występujących wewnątrz powiatów.

Opracowanie kończy rozdział ósmy, w którym podjęto próbę ewaluacji oddziaływania środowiskowych dóbr publicznych na kwestię agrarną. Ma on dużą wartość metodyczną i poznawczą, chociaż nie jest pozbawiony fragmentów dyskusyjnych. W jednym z nich stwierdzono, że "(...) rolnicy powinni być motywowani do podnoszenia efektywności swojej działalności rolniczej, gdyż dzięki temu mogą oni oczekiwać wyższej wartości dodanej, a w konsekwencji dochodu przez to, że tworzą sprzyjający ochronie środowiska czystszy produkt (...)". To stwierdzenie może być prawdziwe, ale za sprawą subsydiów, a nie relacji rynkowych.

W pierwszej jego części rozdziału dokonano pomiaru wskaźników eko-efektywności gospodarstw rolnych według powiatów. Na uwagę zasługuje oryginalność zastosowanej metody oraz graficzne przedstawienie wyników badań w układzie przestrzennym wg. powiatów. Podobnie jak poprzednio, wątpliwość budzi stworzona przez Autorkę próba badawcza. W dalszej części tego rozdziału przedstawiono determinanty eko-efektywności gospodarstw rolnych oraz ich siłę wpływu na eko-efektywność. Interesującym dla polityki rolnej są rozważania dotyczące możliwości optymalizacji eko-efektywności gospodarstw rolnych o różnych poziomach dochodów poprzez określenie luzów w stosunku do nakładów i efektów.

Ogólnie należy stwierdzić, że monografia Anny Matuszczak stanowi dzieło wartościowe, a nawet wyróżniające się pod względem metodycznym i poznawczym. Przedstawia ewolucję kwestii agrarnej i jej nowe aspekty w warunkach zaakceptowania koncepcji rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich na zasadach zrównoważenia i potrzeby poszukiwania silniejszego uwzględnienia w rachunku ekonomicznym walorów środowiska przyrodniczego wsi i traktowania go w kategoriach powszechnych, ważnych dla całego społeczeństwa.